

ПИТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

DOI: 10.18524/2307–4558.2022.37.261452

УДК 811.111'23'371'42

БАЗАРОВА Ірина,

викладач кафедри «Філологія» Одеського національного морського університету;
вул. Мечникова, 34, м. Одеса, 65029, Україна; тел.: +38 0677568326;
e-mail: bazarovairina28@gmail.com; ORCID ID: 0000–0002–2446–3005

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ РИСИ ЖАНРУ ПЛІТКАРСТВА

Анотація. *Мета* статті — визначення комунікативно-прагматичних рис жанру пліткарства в англійській мові. *Об'єкт* пропонованого дослідження — фатичне спілкування персонажів художнього дискурсу. *Предмет* вивчення — комунікативно-прагматичні особливості пліткарства в персонажній комунікації художнього дискурсу. *Матеріалом* дослідження слугували загальні тлумачні словники англійської мови та англомовні художні тексти. До спеціальних лінгвістичних *методів*, використаних у дослідженні, належать дефініційний аналіз, застосований до тлумачних статей відповідних номінативних одиниць; компонентний аналіз, який уможливив виявлення набору сем, а це разом із застосуванням контекстуально-інтерпретаційного методу для вивчення мовленнєвого матеріалу дало змогу встановити комунікативно-прагматичні риси пліткарства. *Результатом* вивчення проблеми стало виокремлення сем, характерних для терміну «плітки», та аналіз вербалізації пліткарства у художньому персонажному мовленні. *Висновки.* Узагальнення словникових тлумачень лексеми *gossip* в англомовних словниках уможливило виокремлення в її значенні вербалізованих у словникових статтях семантичних компонентів. На матеріалі персонажного мовлення художнього дискурсу визначено комунікативні чинники, які сприяють пліткарству, та встановлено прагматичні функції, які плітки виконують у соціальній взаємодії.

Ключові слова: художній дискурс, фатичне мовлення, жанр, плітки, пліткарство.

Постановка проблеми. Відомо, що комунікативна поведінка є ситуативною, детермінованою культурою, багатовимірною і партитурною, вона характеризується синкретичністю раціонального та емоційного змісту, є функційно змінною, може бути комунікативно нормативною та анормативною. Основними складовими мовленнєвого спілкування в сучасній лінгвопрагматиці прийнято вважати мовленнєву подію, мовленнєву ситуацію, мовленнєву дію, мовленнєвий акт, мовленнєвий жанр.

Мовленнєві жанри є невід'ємною складовою будь-якого мовленнєвого спілкування, від правильно-го вибору яких залежить успіх взаємодії та подальших відносин комунікантів. Пропонована розвідка спрямована на визначення пліткарства як фатичного мовленнєвого жанру.

Зв'язок проблеми з попередніми дослідженнями. На думку Т. Г. Винокур, фатичку можна схарактеризувати як спілкування, метою якого є саме спілкування [4; 5]. Дійсно, фатичне спілкування спрямоване на встановлення та підтримку контакту зі співрозмовником. Таке спілкування передбачає заповнення незручної паузи, утримання уваги співрозмовника, налаштування бесіди на дружній лад. К. І. Косова вважає, що «фатична мовленнєва поведінка детермінована заданою комунікативною цінністю, оскільки цей нормативно сталий різновид мовної поведінки було вироблено для здійснення міжособистісного контакту» [9, с. 24].

Традиційно лінгвісти відносять фатичне спілкування до «легкого побутового діалогу», який за допомогою етикетних формул, ритуалів, відтворюваних кліше і формул підтримує доброзичливу тональність спілкування відповідно до соціальних ролей співрозмовників [11, с. 15]. Тематика фатичного спілкування має нейтральний характер, це розмови на побутові теми, які відомі всім учасникам бесіди.

Перш ніж визначити перелік жанрів фатичного спілкування, вважаємо за потрібне стисло зупинитися на самому терміні *жанр*. Визначенням жанру в різні часи цікавилися М. М. Бахтін, Б. К. Малиновський, Н. Д. Арутюнова, В. В. Демет'єв, В. В. Феніна, М.-Л. А. Драздаускене, С. С. Давидович, І. Р. Корольов, О. В. Компаній, Т. Боса. С. С. Давидович вважає жанр «багатоаспектним феноменом, який вивчається в рамках багатьох провідних лінгвістичних тенденцій, зокрема, в теорії комунікації, в когнітивному світлі, з огляду на лінгвокультурні особливості, тощо» [6]. І. Р. Корольов наполягає на тому, що за допомогою мовленнєвих жанрів, які дослідник вважає складовою певного дискурсу, «мовець реалізує тактико-стратегічні дії» та пропонує таке визначення мовленнєвого жанру «як вербально-знакове оформлення типових ситуацій соціальної взаємодії людей» [8, с. 131].

Щодо поняття *фатичний мовленнєвий жанр*, В. В. Демет'єв вказує на те, що ґрунт для вивчення фатичних мовленнєвих жанрів підготував Б. Малиновський, коли описав бесіди туземців ввечері

біля вогнища та пліткування під час роботи [2, с. 209]. В. В. Феніна вважає, що «в організації фатичного дискурсу, як правило, беруть участь не тільки і не стільки власне мовні одиниці, скільки невербальні комунікативно-мовленнєві засоби, а при інтерпретації фатичного дискурсу недостатньо враховувати значення та значущості мовних одиниць, що випливають з їхніх об'єктивних (конвенційних, ситуативно незалежних) властивостей» [10, с. 15].

Ф. Гонзалез слушно вказує, що фатична комунікація є «механізмом дискурсу, який допомагає соціальним взаємодіям, щоб діяти відповідно до культурних рамок і отримати очікуваний результат» [15, с. 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. О. М. Вінарська та Л. В. Мерзлякова виокремлюють такі типи фатичного спілкування, як «монологи матері, що доглядає за своєю грудною дитиною, розмови закоханих, легка балаканина за чайним столом, мовленнєве спілкування учасників різних ритуальних заходів» [3, с. 139]. Н. Д. Арутюнова поділяє фатичні мовленнєві жанри на 2 групи: 1) фатичні або праздномовленнєві жанри, які не мають безпосередньої мети; 2) жанри, що встановлюють або регулюють міжособистісні відносини [1]. М. Паділла слушно зазначає, що «прагматика фатичного спілкування варіює в різних культурах і спільнотах практики, відкриваючи різні основні системи цінностей» [17, с. 132]. Ф. Гонзалез Манзо, зокрема, впевнена в тому, що «фатична комунікація може бути загальним терміном для багатьох інших комунікативних стратегій, які, незважаючи на свої специфічні характеристики, усі поділяють фатичність їх використання з точки зору контексту, стосунків або ситуації»; як приклади наводить *плітки*, компліменти, ідіоми, привітання, жарти, розмовні та стандартизовані словосполучення тощо [15, с. 113].

Дж. Купланд та А. Яворські вважають «що плітки дають змогу учасникам обговорювати аспекти членства в групі, а також включення та виключення інших, виробляючи спільні цінності» [16, с. 668]. Дж. Купланд відносить плітки до рутинних розмов, які він протиставляє ритуальним розмовам. *Рутинна*, тобто *заведений порядок* (*routine*), на його думку, є більш загальним терміном: будь-яка повторювана діяльність є рутинною. *Ритуал* (*ritual*), який теж по суті є заведеним порядком, на відміну від рутини, набуває специфічного *соціокультурного* значення. Тому чимало структурних, референційних і стилістичних особливостей *світської бесіди* є рутинними (звичайні розмови, розмови про погоду), але вони не обов'язково наділені культурним значенням як ритуали. При цьому, Дж. Купланд зазначає, що деякі події світської бесіди можуть бути культурно ідентифікованими, і як приклад згадує *плітки*, учасники яких обираються дуже ретельно [14, с. 58].

Постановка завдання. *Мета* статті — визначення комунікативно-прагматичних рис жанру пліткарства. *Об'єкт* пропонованого дослідження — фатичне спілкування персонажів художнього дискурсу. *Предмет* вивчення — комунікативно-прагматичні особливості пліткарства в персонажній комунікації художнього дискурсу. *Матеріалом* дослідження слугували загальні тлумачні словники англійської мови й англійські художні тексти. До спеціальних лінгвістичних *методів*, використаних у дослідженні, належать дефініційний аналіз, застосований до тлумачних статей відповідних номінативних одиниць; компонентний аналіз уможливив виявлення набору сем, що разом із застосуванням контекстуально-інтерпретаційного методу для вивчення мовленнєвого матеріалу дало змогу встановити комунікативно-прагматичні риси пліткарства.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж розглянути комунікативно-прагматичні особливості пліткарства у персонажній комунікації художнього дискурсу звернімося до структури іменника *gossip*, компоненти якої закріплені в англійських тлумачних словниках. У визначенні іменника *gossip*, запропонованому словником М. Вебстер: «rumor or report of an intimate nature» (M. Webster), значення лексеми *gossip* розкривається завдяки синонімічному способу визначення через слова *rumor* — *чутки* і *report* — *повідомлення*. Крім того, в семантичній структурі слова є компонент «інтимність» — «intimate nature».

Проаналізуємо визначення, надане у Вікіпедії: *Gossip* (n) — *idle talk or rumour, especially about the personal or private affairs of others; the act is also known as dishing or tattling* [28].

Тут значення лексеми *gossip* також розкривається за допомогою синонімічного способу визначення через слово *rumor* — *чутки* (як і в попередній дефініції), а також через слово *talk* — *бесіда*. У семантичній структурі слова привертає увагу компонент «ледарство» (*idle*). Крім того, в дефініції наводяться повні синоніми іменника *gossip* — *dishing* і *tattling*.

У словнику Online Etymology Dictionary *gossip* визначено як «trifling talk, groundless rumor» [25]. У наданій дефініції звертаємо увагу на такі компоненти як «ледарство» (*trifling*) та «безпідставний» (*groundless*). Крім того, лексема *gossip* розкривається через визначення синонімічного слова *rumor* — *чутки*.

Далі наведемо відразу два визначення, які майже не відрізняються одне від одного:

1) *Gossip* — *informal conversation, often about other people's private affairs* (Collins).

2) *Gossip* — *conversation that's light, informal, and usually about other people's business* (Vocabulary.com).

Обидва визначення засновані на використанні синоніма *besida* (*conversation*) і містять таку сему, як «неформальність» (*informal*). Крім того, у другому з наведених визначень присутня сема «легкості» (*light*).

Слід звернути увагу на те, що всі три проаналізовані дефініції, а також ті, що розглянуті нижче, включають одну спільну сему «втручання у справи інших людей» (*other people's affairs, other people's business*), яку слід визнати інваріантною для семантичної структури слова *gossip*.

Аналізуючи визначення слова *gossip* ще в одному словнику: «idle talk or rumor, especially about the personal or private affairs of others» (dictionary.com), знову констатуємо використання синонімічної низки *talk — бесіда* та *rumor — чутки* і виокремлення компонента «інтимність» (*intimate*).

Проаналізуємо визначення слова *gossip* у словнику American Heritage Dictionary of the English Language: «Rumor or talk of a **personal, sensational, or intimate** nature». Виокремлюємо використання компонентів «особистий» (*personal*), «сенсаційний» (*sensational*), а також «інтимність» (*intimate*). Розглянемо ще дві дефініції:

1) *Gossip* – **casual or unconstrained** conversation or reports **about other people**, typically involving details that are **not confirmed as being true** [22].

2) *Gossip* – **information** that is passed from one person to another **about other people's behavior and private lives**, often including **unkind or untrue** remarks (Longman).

У визначенні, запропонованому словником «Lexico», значення лексеми розкривається за допомогою синонімічного способу визначення знову через слова *conversation* і *report*, а в дефініції, запропонованій словником «Longman», — через слово *відомості — information*. У цих визначеннях з'являються нові семи у значенні слова: «недбалість» (*casual*), «невимушеність» (*unconstrained*) (Lexico), «злість» (*unkind*) і «недостовірність» (*untrue*) [23].

Нарешті, звернімося до Оксфордського словника:

Gossip – **informal** talk or stories **about other people's private lives** that may be **unkind or not true** [26].

У наведеній дефініції синонімічними іменниками є *бесіда — talk* та *історії — stories* (множина), і повторюються семи «приватності», «злості» та «недостовірності».

Аналізуючи визначення, доходимо висновку, що основним способом тлумачення виступає синонімічний метод, тобто словникова стаття слова *gossip* має посилання до суміжних феноменів: *rumor — чутки, report — повідомлення, talk (conversation) — бесіда, відомості — information, історії — stories*, що виступають квазісинонімами. Крім того, використовуються повні синоніми *dishing* та *tattling*.

Узагальнивши словникові визначення лексеми *gossip* в англійських тлумачних словниках, доходимо висновку, що в її значенні виокремлюють наступні, вербалізовані у словникових статтях, семантичні компоненти: «втручання у відносини інших людей», «інтимність», «неформальність», «легкість», «недбалість», «невимушеність», «ледарство», «злість» та «недостовірність». Феномен *gossip* оцінюється негативно, про що свідчать семи «втручання у справи інших людей», «ледарство», «злість» і «недостовірність», що називають комунікативні явища, які негативно оцінюються в англійській лінгвокультурі.

Нарешті, проаналізуємо комунікативно-прагматичні особливості вербалізації пліток у соціальній взаємодії. На цьому етапі нашого дослідження будемо спостерігати за фатичним мовленням у англійських художніх текстах.

Розглянемо фатичний жанр пліток, який слугує модифікатором дійсності й інструментом впливу на людей.

У центрі феномену *gossip* виявляється людина, відсутня під час розмови, і подробиці її особистого життя. Для виникнення пліток необхідні певні чинники, до яких ми уналежнюємо:

- 1) сприятливу комунікативну ситуацію,
- 2) належність співбесідників до однієї соціальної групи,
- 3) відомий співрозмовнику та цікавий для нього об'єкт пліток.

Наприклад, обидва персонажа у наступному мовленнєвому епізоді — Ітан і Мері — належать до однієї соціальної групи (вони сусіди, крім того, Мері є постійним клієнтом у магазині Ітона), об'єкт пліток — Марулло — відомий та цікавий обом). Мері не одразу повідомляє плітку про Марулло, а починає здалеку, наголошуючи на секретності інформації:

“Did you see Mrs. Baker's hat? She must have got it in New York.”

“What has she done with her hair?”

“You noticed that? It's almost strawberry.”

“To be a light to lighten the gentiles, and to be the glory of thy people Israel.”

“Why would Margie want to go to Montauk this time of year?”

“She loves the early morning.”

“She's not an early riser. I joke with her about that. And don't you think it was queer, Marullo bringing candy eggs?”

“Do you connect the two events? Margie gets up early and Marullo brings eggs.”

“Don't be silly.”

“I'm not. For once I'm not. If I tell you a secret, will you promise not to tell?”

“It's a joke!”

“No.”

“Well, I promise.”

“I think Marullo is going to make a trip to Italy.”

“How do you know? Did he tell you?”

“Not exactly. I put things together. I put things together.”

“But that’ll leave you alone in the store. You’ll have to get someone to help you.”

“I can handle it” [18, с. 54].

Інформаційна складова пліток завжди містить *хибну* або *неточну інформацію*. Наведемо приклад, у якому сам пліткар (Андерсон) відхрещується від брудної та сумнівної плітки, наголошуючи, що її автор — інша людина. Це відбувається, коли поліцейські Хеміш і Андерсон обговорюють відносини підозрюваної Дженні з убитим Меінворінгом:

“I’m surprised Blair has such sensitivity towards the artistic soul,” said Hamish drily.

“Meaning what?” asked Anderson lazily.

“Meaning Jenny Lovelace and Mainwaring.”

“Och, all that stuff about artistic integrity and wounding her very soul? In Blair’s opinion, she’s a hot little baggage who was being screwed by Mainwaring and the affair turned sour.”

“Watch your mouth!” said Hamish furiously.

“Keep calm, friend. I’m not saying it. I’m only saying how Blair said it” [13, с. 60].

Вважаємо, що плітки виникають *стихийно* (у пориві раптової креативності, у «запалі» емоційного обговорення третьої особи) або *цілеспрямовано*, коли мовець заздалегідь планує поширення пліток для задоволення власних потреб і цілей. Серед основних потреб, що задовольняються за допомогою пліток, виокремлюємо:

- потребу у престижі,
- у визнанні авторитету мовця,
- емотивні потреби.

Наприклад, основною потребою поширення плітки у наступному епізоді є емотивна: Джек прагне звільнитися від емоційного заряду:

“Come Pen. Terrible business. Two murders.”

“Who told you?”

“Joe Cromarty, the ironmonger. He came up a few minutes ago and says to me that Miss McAndrew’s been murdered and that poor Miss Seattle was murdered as well.”

Hamish reflected bitterly that the whole of northern Scotland must know about the murders. Gossip in the Highlands spread as rapidly as fire in the heather after a dry summer [13, с. 32].

Учені досі не дійшли єдиного висновку стосовно того, що спонукає людину до розповсюдження пліток. На нашу думку, прагматичними інтенціями мовця, який розповсюджує плітки, є: 1) прагнення розважитися, «почесати язика»; 2) поділитися ексклюзивною інформацією про третю особу; 3) відчуття своєї причетності до певної соціальної групи та значущість для неї; 4) прагнення здаватися обізнаним і оригінальним; 5) демонстрація розуміння людської природи; 6) прагнення вразити співрозмовника. Саме останні фактори — впевненість у власному розумінні людської природи, прагнення оригінальності та прагнення вразити співрозмовника — сприяють свідомому або напівсвідомому перекручуванню фактів, відомих мовцю. Більш того, мовець може намагатися підсилити достовірність плітки посиланням на якесь вигадане джерело.

Ми також розглянули соціально-прагматичні функції, які плітки виконують у соціальній взаємодії:

- 1) самопрезентація мовця як особи, яка володіє інформацією;
- 2) регулювання (розпалювання чи гасіння) конфліктів;
- 3) дискредитація неприємної для мовця особи;
- 4) провокація адресата до здійснення певних дій, маніпулювання адресатом у власних корисних цілях.

Наведемо приклад пліткарства як спроби дискредитації неприємної для мовця особи. У барі зустрілися Клахан, Алістер Ган, Дугі Макдоналд та Вільям Меінворінг, що глузував з них, бо своїм невдалим жартом вони раніше розлютили поліцейського Хейміша. Отже, розповсюдження неправдивої інформації про Хейміша є спробою помститися та дискредитувати Хеміша в очах Меінворінга:

In the Clachan, Alistair Gunn and Dougie Macdonald were suffering the taunts of William Mainwaring. “So your joke backfired,” jeered Mainwaring, “and the pair of you let that copper shove you in the loch.”

“Weel, ye haff to go carefully when you’re dealing with a poofter,” growled Alistair Gunn.

“What are you talking about?” demanded Mainwaring.

“He means Macbeth,” said Dougie in his high singsong Highland whine. “The man is a fairy, a homosexual. You should have smelt him. He wass stinking of the perfume.”

Mainwaring looked amazed. “Aye,” said Alistair, enjoying startling the Englishman. “He’s wan o’ them. I can always tell” [13, с. 26].

Висновки. Феномен *gossip* має негативну конотацію, про що свідчать семи «втручання у справи інших людей», «ледарство», «злість» і «недостовірність», що називають комунікативні явища, які негативно оцінюються в англійській лінгвокультурі. Узагальнення словникових визначень лексеми

gossip в англomовних тлумачних словниках доводить, що в її значенні виявлено та виокремлено такі семантичні компоненти, вербалізовані у словникових статтях: «втручання у відносини інших людей», «інтимність», «неформальність», «легкість», «недбалість», «невимушеність», «ледарство», «злість» і «недостовірність».

У центрі феномену *gossip* представлена людина, відсутня під час розмови, і подробиці її особистого життя. Інформаційна складова пліток завжди містить хибну або неточну інформацію. Контекстуально-інтерпретаційний аналіз пліткарства в англomовному художньому дискурсі уможливив виокремлення соціально-психологічних умов розповсюдження пліток: сприятливу комунікативну ситуацію, належність співрозмовників до однієї соціальної групи, відомий співрозмовнику та цікавий для нього об'єкт пліток.

Ще одним надбанням запропонованої розвідки є виокремлення прагматичних інтенцій пліткаря, до яких відносимо прагнення розважитися, продемонструвати обізнаність і оригінальність та розуміння людської природи, поділитися ексклюзивною інформацією про третю особу, відчути свою значущість для певної соціальної групи, вразити співрозмовника.

У роботі також розглянуто соціально-прагматичні функції, які плітки виконують у соціальній взаємодії: самопрезентація мовця як особи, що володіє інформацією; регулювання (розпалювання чи гасіння) конфліктів; дискредитація неприємної для мовця особи; провокування адресата до здійснення певних дій, маніпулювання адресатом у власних корисних цілях.

Перспективи подальших розвідок убачаємо в описі феномену *gossip* як комунікативної події у просторі повсякденного спілкування.

Література

1. Арутюнова Н. Д. Жанры общения. Человеческий фактор в языке. Коммуникация, модальность, дейксис. Москва : Наука, 1992. С. 52–56.
2. Дементьев В. В. Теория речевых жанров. Москва : Знак, 2010. 600 с.
3. Винарская Е. Н., Мерзлякова Л. В. Интонационные структуры речи и методика обучения иностранному языку. Сб. науч. тр. МГПИИЯ. Москва, 1980. Вып. 151. С. 136–147.
4. Винокур Т. Г. Говорящий и слушающий. Варианты речевого поведения. Москва : Наука, 1993. 172 с.
5. Винокур Т. Г. Информативная и фатическая речь как обнаружение разных коммуникативных намерений говорящего и слушающего. Русский язык в его функционировании. Коммуникативно-прагматический аспект. Москва : Наука, 1993. С. 5–29.
6. Давидович С. С. Поняття «мовленневий жанр» у провідних лінгвістичних напрямках. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. Житомир, 2016. Вип. 2 (84). С. 22–26.
7. Компаній О. В. Мовленневий жанр : лінгвостилістичний аспект. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Умань, 2016. Вип. 2. С. 157–164.
8. Корольов І. Р. Мовленневий жанр і комунікативна ситуація : співвідношення понять. Studia Linguistica. Київ : КНУ імені Т. Шевченка, 2009. Вип. 3. С. 130–134.
9. Косова К. И. Социокультурная обусловленность эволюции фатической коммуникации в англоязычной лингвокультуре : дис.... канд. филол. наук. Волгоград : ВГУ, 2016. 214 с.
10. Фенина В. В. Речевые жанры *small talk* и *светская беседа* в англо-американской и русской культурах : дис.... канд. филол. наук. Саратов : Саратовская государственная академия права, 2005. 246 с.
11. Формановская Н. И. Речевой этикет в русском общении. Теория и практика. Москва : ВК, 2009. 333 с.
12. Beaton M. C. Death of an Outsider. London : Grand Central Publishing, 2013. 256 p.
13. Beaton M. C. Death of a Poison Pen. London : Grand Central Publishing, 2007. 268 p.
14. Coupland J. Small Talk. (1st ed.). Routledge, 2000. 336 p.
15. Gonzalez Manzo F. Talking Big About Small Talk: A Contemporary Theoretical Model for Phatic Communication : Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master Arts Communication. Halifax : Mount Saint Vincent University, 2014. 264 p.
16. Jaworsky A., Coupland J. Othering in gossip: “you go out you have a laugh and you can pull yeah okay but like...”. *Language in Society*. Cambridge, 2005. Vol. 34(5). P. 667–694.
17. Padilla Cruz M. The relevance of what seems irrelevant : remarks on the relationship between phatic utterances and sociopragmatic failure. *ELIA : Estudios De Lingüística Inglesa Aplicada*. Sevilla, 2017. Issue 2. P. 199–212.
18. Steinbeck J. The Winter of our Discontent. London : Penguin Books, 2001. 291 p.

Довідкова література

19. American Heritage Dictionary of the English Language. URL : <https://www.ahdictionary.com/>
20. Collins dictionary. URL : <https://www.collinsdictionary.com/>
21. Dictionary.com. URL : <https://www.dictionary.com/browse/>
22. Lexico: UK Dictionary. URL : <https://www.lexico.com/>
23. Longman Dictionary. URL : <https://www.ldoceonline.com/>
24. Macmillan Dictionary. URL : <https://www.macmillandictionary.com/>
25. Online Etymology Dictionary <http://www.etymonline.com/>
26. Oxford Learner's Dictionaries. URL : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
27. Webster M. On-line dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com/>
28. Wikipedia. URL : <https://en.wikipedia.org/wiki/>

References

1. Arutyunova, N. D. (1992), “Genres of communication”, *The human factor in language. Communication, modality, deixis* [“Zhanry obscheniya”, *Chelovecheskiy faktor v yazyke, Kommunikatsiya, modalnost, deysis*], Nauka Publishing house, Moscow, pp. 52–56.
2. Dementev, V. V. (2010), *The theory of speech genres* [Teoriya rechevykh zhanrov], Znack Publishing house, Moscow, 600 p.
3. Vinarskaya, E. N., Merzlyakova, L. V. (1980), “Intonation structures of speech and features of teaching a foreign language”, *Collection of scientific papers / Maurice Thorez Moscow State Pedagogical Institute of Foreign Languages* [“Intonatsionnye struktury rechi i metodika obucheniya inostrannomu yazyku”, *Sb. nauch. tr. MGPIIYa*], Moscow, Vol. 151, pp. 136–147.
4. Vinokur, T. G. (1993), “The speaker and the listener”, *Variants of speech behavior* [“Govoryaschiy i slushayushchiy”, *Varianty rechevogo povedeniya*], Nauka Publishing house, Moscow, 172 p.
5. Vinokur, T. G. (1993), “Informative and phatic speech as detection of different communicative intentions of the speaker and the listener”, *Russian language in its functioning. Communicative-pragmatic aspect* [“Informativnaya i faticeskaya rech kak obnaruzhenie raznykh komunikativnykh namereniy govoryashchego i slushayushchego”, *Russkiy yazyk v yego funktsionirovani. Kommunikativno-pragmaticheskiy aspekt*], Nauka Publishing house, Moscow, pp. 5–29.
6. Davydovych, S. S. (2016), “The concept of “language genre” among leading linguistic directs”, *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal, Philology* [“Ponyattya «movlennevyi zhanr» u providnykh linhvistychnykh napryamakh”, *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka, Filologichni nauky*], Zhytomyr, Issue 2 (84), pp 22–26.
7. Kompaniy, O. V. (2016), “Language genre : linguistic and stylistic aspects”, *Collection of scientific works, Issue 2* [“Movlennevyi zhanr: lingvostistichnyi aspekt”, *Zbirnik naukovih prats, Vipusk 2*], pp. 157–164.
8. Korol’ov, I. R. (2009), “Speech genre and communicative situation : the relationship of concepts”, *Studia Linguistica* [“Movlennevyi zhanr i komunikativna sytuatsiya : spivvidnoshennya ponyat”, *Studia Linguistica*], Taras Shevchenko Kyiv National Univ., Kyiv, Issue 3, pp. 130–134.
9. Kosova, K. I. (2016), *Sociocultural conditionality of the evolution of phatic communication in the English-speaking linguoculture* : PhD Thesis [Sotsiokulturnaya obuslovlennost evolyutsii faticeskoy komunikatsii v angloyazychnoy lingvokulture : dis. ... kand. filol. nauk : 10.02.04], Volgograd State University, Volgograd, 214 p.,
10. Fenina, V. V. (2005), *Speech genres small talk and small talk in Anglo-American and Russian cultures* : PhD Thesis [Rechevye zhanry small talk i svetskaya beseda v anglo-amerikanskoj i russkoj kulturakh : dis. ... kand. filol. nauk], Saratov State Law Academy, Saratov, 246 p.
11. Formanovskaya, N. I. (2009), *Speech etiquette in Russian communication. Theory and practice* [Rechevoy etiket v russkom obschenii. Teoriya i praktika], BK Publishing house, Moscow, 333 p.
12. Beaton, M. C. (2013), *Death of an Outsider*, London : Grand Central Publishing, 256 p.
13. Beaton, M. C. (2007), *Death of a Poison Pen*, London : Grand Central Publishing, 268 p.
14. Coupland, J. (2000), *Small Talk* (1st ed.), Routledge, 336 p.
15. Gonzalez Manzo F. (2014), *Talking Big About Small Talk : A Contemporary Theoretical Model for Phatic Communication* : Master’s Thesis, Mount Saint Vincent University, Halifax, 264 p.
16. Jaworsky, A., Coupland, J. (2005), “Othering in gossip: “you go out you have a laugh and you can pull yeah okay but like...””, *Language in Society*, Cambridge University Press, Cambridge, vol. 34(5), pp. 667–694.
17. Padilla Cruz M. (2017), “The relevance of what seems irrelevant: remarks on the relationship between phatic utterances and sociopragmatic failure”, *ELIA : Estudios De Lingüística Inglesa Aplicada*, Sevilla, issue 2, pp. 199–212.
18. Steinbeck, J. (2001), *The Winter of our Discontent*, Penguin Books, London, 291 p.
19. *American Heritage Dictionary of the English Language*, available at : <https://www.ahdictionary.com/>
20. *Collins dictionary*, available at : <https://www.collinsdictionary.com/>
21. *Dictionary.com*, available at : <https://www.dictionary.com/browse/>
22. *Lexico : UK Dictionary*, available at : <https://www.lexico.com/>
23. *Longman Dictionary*, available at : <https://www.ldoceonline.com/>
24. *Macmillan Dictionary*, available at : <https://www.macmillandictionary.com/>
25. *Online Etymology Dictionary*, available at : <http://www.etymonline.com/>
26. *Oxford Learner’s Dictionaries*, available at : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
27. Webster, M. *On-line dictionary*, available at : <https://www.merriam-webster.com/>
28. *Wikipedia*, available at : <https://en.wikipedia.org/wiki/>

Irina BAZAROVA,

Lecturer at the Department “Phylogeny”, Odessa National Maritime University;
34 Mechnikov str., Odessa, 65058, Ukraine; tel.: +38 0677568326; e-mail: bazarovairina28@gmail.com;
ORCID ID: 0000-0002-2446-3005

COMMUNICATIVE-PRAGMATIC FEATURES OF THE GOSSIP GENRE

Summary. The *aim* of the study is to establish communicative and pragmatic features of gossips. The *object* of the study is the phatic communication of the characters in English fictional discourse. The *scope* of the article is establishing communicative and pragmatic features of gossip in the personages’ communication in English fictional discourse. The *material* for the research includes entries from English dictionaries and dialogic fragments involving gossip spreading in English fictional discourse. The special linguistic *methods* used in the study include the definition analysis applied to the entries of the respective nominative units; component analysis made it possible to identify a set of semes, which together with the use of contextual-interpretive method material made it possible to establish communicative and pragmatic features of gossips. The *results* show that the problem was the identification of a set of semes, characteristic of the term “gossip”, as well as the analysis of verbalization of gossip in personages’ speech. The analysis of the definitions of the lex-